సిద్ధార్థా వగపెందుకు

వారం తిరక్కుండానే ఆమె తనదైన జీవితపు హడావుడితో ప్రత్యక్షం కావడం నేను జీర్ణించుకోలేక పోయాను. ఎప్పటిలాగే తన రచనా వ్యాసంగం, కవితలు, కథలు, కరపత్రాలు, గుంపులు గుంపులుగా "క్షణాల్లో ప్రపంచాన్ని ఉద్ధరించగలమనుకునే" ఆమె తరహా మనుషులు, వాళ్ళతో చర్చలు, ఆమెకెట్లా సాధ్యం కాగలిగిందో నాకంతుపట్టనే లేదు.

నాకైతే కదిలినా, మెదిలినా నాన్న జ్ఞాపకాలే. హఠాత్తుగా రెండేళ్ళ పసివాడినై ఆయన బొజ్జపై పడుకొని మారాం చేసిన రోజులు గుర్తుకొస్తాయి. చేతిలో చెయ్యి వేసుకొని ఇద్దరం ఫుట్‌బాల్ గ్రౌండులో పచార్లు చేసిన క్షణాలు గుర్తుకొస్తాయి. సాయంకాలపు వేళ, అట్లా బజారువైపు వెళ్ళి, బజ్జీలో, పునుగులో కొనుక్కొని తింటూ, ఎదురుగా వున్న సంగీత్ సినిమాహాల్లో ఏ ఇంగ్లీషు సినిమానో చూసి రాత్రి తొమ్మిదింటికి ఇంటికి చేరితే "మీరిద్దరూ తండ్రీ కొడుకులా? స్నేహితులా?" అంటూ ఆమె మమ్మల్ని విసుక్కోవడం గుర్తుకొస్తుంది. ఐదింటికి ట్రాక్ సూట్‌లో గ్రౌండ్‌కు వెళ్ళి, ఫుట్‌బాల్ ఆట అనే ఇంద్రజాలిక స్వప్న ప్రపంచంలో ఏడు ఎనిమిది దాకా గడిపిన ఉదయాలు ఇంకా వెంటాడుతూనే ఉన్నాయి. రాత్రి తొమ్మిది దాటినా ఇంటికి రాని ఆమె గురించి మేము కోపంతో, విసుగుతో చెప్పుకునే జోకులు నాకింకా గుర్తున్నాయి. ఆయన నాకు నాన్న మాత్రమే కాదు అమ్మ కూడా. ఏ రాత్రివేళో మెలుకువ వచ్చి వాళ్ళ గదిలోకి వెళ్ళి, ఆయన పక్కనే, ఆయనపై చేతులు వేసి పడుకోవడం, ఆయన నన్ను దగ్గరకు లాక్కోవడం, "యూ ఆర్ స్పాయిలింగ్ ది కిడ్!" అనే ఆమె విసుర్ల మధ్య నన్నింకా గట్టిగా తనవైపుకు అదుముకునే ఆయన మెత్తని స్పర్శ ఇంకా వెచ్చ వెచ్చగా నాకు తగుల్తూనే వుంది.

"నాకు సెంటిమెంట్లంటే అసహ్యం! ఆయన చనిపోవటం మనకు పెద్దలోటు. అది మనం తట్టుకోలేని దెబ్బ. అట్లా అని రోజుల తరబడి దు:ఖిస్తూ కూర్చోలేము కదా! ఆయనతోపాటు మన జీవితాలు ఇక్కడితో ముగిసిపోవడం లేదు కదా! ఇట్లా ఇంట్లోనే కూర్చోవటం మాటిమాటికీ కళ్ళు తుడుచు కోవడం. ఈ సంతాపవ్రతం, ఇదంతా నాకు విసుగ్గా వుంది. జీవితమంటే దు:ఖం మాత్రమేనా?" మొదటి నుంచీ ఆమె ధోరణి యింతే. అనుభూతులు, స్పందనలులేని ముడి పదార్థంలా ప్రవర్తిస్తుంది. వాళ్ళిద్దరిదీ ప్రేమ వివాహమని నాన్న చెబుతుంటే నాకు ఆశ్చర్యం వేసేది. ప్రేమలాంటి మృదువైన విషయాలు ఆ మనిషి ఎరుగునా అని నా అనుమానం. "మధుమేహం, గుండెపోటులతో ఆయన పోయాడని డాక్టర్లంటారు కానీ, ఆమె నిర్లక్ష్యమే ఆయన ప్రాణాల్ని కొద్ది కొద్దిగా తీసింది!" అంటూ నాన్నతోపాటు పనిచేసే లెక్చరర్లు అనుకోవడం అబద్ధం కాదేమో?

దు:ఖం వస్తే గొల్లుమని ఏడ్చే వయసుదాటి, ముఖంపైన ఒక కృత్రిమమైన గంభీరపు తొడుగుతో బతకాల్సిన వయసు నాది. అందునా కసితీరా ఏడ్చుకోవటం, జ్ఞాపకాల వత్తిడితో కళ్ళు తుడుచుకోవటం లాంటివి అమ్మాయిలు మాత్రమే చేస్తారని బోధించే ప్రపంచంలో పదహారేళ్ళ కుర్రవాణ్ణి. ఏ రాత్రిపూటో మెలుకువ వచ్చి అట్లా నాన్న పుస్తకాల షెల్ఫువైపు వెళ్ళి

ఆ పుస్తకాల్ని తడుముతూ, ఆ పేజీల మధ్య వేళ్ళు జొనిపి, ఆయన మెత్తని చేతుల్ని స్పృశించినట్లనిపించి, చీకట్లో అట్లాగే బెక్కు, బెక్కు మంటూ ఏడవటం తప్ప, ఆవిడ తన లెక్చర్ నోట్సు, పుస్తకాలు, లంచ్ డబ్బాతో కాలేజీకి వెళ్ళినాక, ఇల్లంతా ఉన్మాదిలా తిరుగుతూ, బాల్కనీలో మేమిద్దరం ఎదురెదురుగా కూర్చుని ముచ్చట్లు చెప్పుకున్న క్షణాల్ని గుర్తు తెచ్చుకొని, లేదా మేడమెట్లపై కూలబడి ఆయన బాల్య యవ్వనాల్ని తవ్వుకుంటూ గడిపిన సాయంకాలాల్ని గుర్తు తెచ్చుకోవడమో లేదా నా రూమ్ పొడవునా వున్న ఆయన కొనిచ్చిన కానుకల వెనుకనున్న ఫ్లాష్‌బాక్‌లు తలుచుకుని, తడితడి అయిన కళ్ళ సాక్షిగా ఆయనను పోగొట్టుకొన్నాననే వాస్తవానికీ, ఆయన కావాలనే కోరికకీ మధ్య పెనుగులాటగా గడిపిన నెలరోజుల తరువాత మొదటిసారిగా కాలేజీకి బయల్దేరినపుడు "సో! నెలరోజుల ఇంక్యుబేషన్ పిరియడ్ తీసుకొన్నావన్నమాట!" అని ఆమె అంటుంటే, నీళ్ళు చిప్పిలుతున్న కళ్ళతో "నువ్వు నా తల్లివేనా? ఆ పోయింది నీ మొగుడేనా?" అంటూ ఏడుపుతో జీరబోయిన పెనుగొంతుతో అన్న నా మాటలు, ఆ వేళంతా పశ్చాత్తాపంతో నన్ను వెంటాడాయి గానీ, ఆవిడ ముఖంలో మాత్రం రవ్వంత కదలిక కూడా లేదు.

"అమ్మకు నేనంటే ఎందుకు ఇష్టం లేదు?" అనే ప్రశ్నతోనే నా బాల్యమంతా గడిచి పోయింది. "బహుశా నేను ఆవిడ సొంత కొడుకును కాదేమో? ఎక్కడన్నా దొరికి వుంటానేమో?" అనే సమాధానం నాకు ఊరట నిచ్చేది. ఆ మాటే అంటే నాన్న పెద్ద పెట్టున నవ్వేవాడు. "మీ అమ్మ కొత్తతరం స్త్రీకి ప్రతినిధి. మమకారం, ప్రేమ, నాది అనే పాశం, ఇవన్నీ స్త్రీలకు సమాజం తగిలించిన సంకెళ్ళని తన నమ్మకం. స్త్రీలేకాదు, అసలు మనుషులెవరూ అంత ఎమోషనల్‌గా వుండనవసరం లేదని ఆమె వాదన. ఇంకా రెండు మూడేళ్ళు ఆగి, భాష మీద పట్టు వచ్చినాక, ఆమె నవలలు, కథలు చదువు. ఆమె ఇంకా బాగా అర్థమవుతుంది" అనేవాడు. నాన్న అమ్మ ప్రవర్తనను సమర్థించేవాడో లేదో గానీ, నాకు మాత్రం అమ్మంటే అయిష్టం, పరాయితనం ఏర్పడ్డాయి.

నాన్న చనిపోయిన తరువాత మా యింట్లో ఓ సంస్మరణమో, సంతాపసభో జరగక పోవడం నాకెందుకో పెద్ద లోటుగా అనిపించింది. ఆయన చిన్నతనంలోనే వాళ్ళ అమ్మ పోయింది. తాతయ్య కూడా పోయాడు. ఆయన బంధు ప్రపంచపు అవశేషాలమంటూ ఇద్దరు, ముగ్గురు వచ్చారు గానీ, వాళ్ళలో దు:ఖపు ఛాయ రవంత కూడా లేదు. ఫలానా చోట ఒక అర ఎకరం పొలం వుంది. ఆ పల్లెటూరులో పాడుబడ్డ మిద్దె వుంది, మాకిచ్చివేస్తే ఆయన పేరు చెప్పుకు బతుకుతామంటూ నసపెట్టారు వున్న ఆ రెండు రోజులు. కాలేజీలో సంతాపసభ జరిగింది. గానీ, అదంతా ఓ నాటకీయమైన రిట్యుయల్. కొద్దిగా దిగులును అభినయిస్తారు. కాసిన్ని జ్ఞాపకాల్ని కుప్పబోస్తారు. అదంతా ఏళ్ళ తరబడిగా ప్రదర్శిస్తున్న నాటకంలా వుంటుంది. ఆ కాసిన్ని నిముషాల సంతాప సభ అయిపోయినాక కాసేపట్లోనే ఓ పేకాట సమూహంగానో, ఓ నూన్‌షో గుంపుగానో మారిపోతారు. నాకైతే ఎందుకో చాలామంది ఆయన స్నేహితుల్లో, ఆత్మీయుల్లో అందర్నీ ఒక చోటకు చేర్చి ఆయన స్మృతుల్లో తడిసి, ఆయన లేకపోవటం అనే లోటును సామూహికంగా పంచుకొని, ఒకరినొకరు ఓదార్చుకొని - అట్లాంటి దేదయినా ఒక సంఘటన జరిగితే బాగుండు అనే కోరిక వుంది.

"ఇదంతా బూటకం. ఒకడి దు:ఖపు బరువు ఇంకొకడు మోసే అంత దగ్గరితనం మనుషుల మధ్య యిప్పుడు లేదు. అసలీ డిపెండబిలిటీ నాకు నచ్చదు. నీకు నువ్వే ఓదార్పు, ఆసరా కావాలి! నీకు నువ్వే చిగర్చాలి. ఈ రిట్యుయల్‌కి ఖర్చు పెట్టే ఈ పదో, ఇరవయ్యో వేలు రేపు నీ చదువుకో, భవిష్యత్తుకో ఉపయోగపడతాయి" అని మాట్లాడే ఆమెతో నేనేమి వాదించ గలను?

కాలేజీలో ఇద్దరు ముగ్గురు స్నేహితులు మాత్రం సానుభూతి వచనాలు చెప్పారు. అంతకుమించి పెద్ద మార్పేమీ లేదు. క్లాసు రూము, పాఠాలు, మధ్య మధ్యలో క్యాంటీన్‌కి వెళ్ళడం, లేడీ స్టూడెంట్లు తటస్థపడితే చూపులకు తళుకుల్ని అద్దటాలు, లెక్చరర్లపై చౌకబారు జోకులు, నాగార్జున, నగ్మాల రొమాన్సుపై గంటల తరబడి గాసిప్‌లు, రోజా చూసే తంతే. ఇదంతా ఎంతో ఉత్సాహభరితంగా ఇది వరకు నాకెందుకు అనిపించేదో అర్థం కాలేదు. ఈ పరిసరాల నుంచి పారిపోయి ఏదైనా అజ్ఞాత ప్రపంచంలో సంచరించాలనే కోరిక నన్ను వివశుణ్ణి చేసింది.

లంచ్ టైమ్‌లో పుస్తకాలు పట్టుకొని కాలేజీ నుంచి బయటకు వచ్చాను. పుస్తకాన్ని టీ బంకు వాడికిచ్చి అట్లా రోడ్డుపై నడుచుకుంటూ వెళ్ళడం ప్రారంభించాను. కోఠీ అనే సముద్రంలో కలిసిపోయి, కాస్త దూరం కొట్టుకుపోయి, మళ్ళీ అందులోంచి పక్కకు మరో సందువైపుకు నడిచాను. అబిడ్స్ దాటుకుంటూ, నాంపల్లి స్టేషన్ దాటుకుంటూ పబ్లిక్ గార్డెన్స్‌వైపుకు వెళ్ళాను. పచ్చపచ్చగా కళ్ళముందు కదలాడి కాస్త ఓదార్పు నిచ్చింది పబ్లిక్ గార్డెన్స్.

ఆ సమయంలో పబ్లిక్ గార్డెన్‌ను చూడటం అదే మొదటిసారి. చాలామంది ఆవారా కుర్రవాళ్ళు న్యూస్ పేపర్లు పరుచుకొని చెట్లక్రింద విశ్రమించారు. ఒక పదిమంది జోరుగా పేకాట ఆడుతున్నారు. ఇంకో ఐదారుగురు స్టేషన్ వైపు నున్న గేటులోంచి వస్తున్నారు. భుజాలపై చొక్కాలు, చేతుల్లో ఆయుధాల్లా చీపురు కట్టలు, ఒక బెంచీపై కూలబడి చిల్లర డబ్బులు లెక్క వేసుకుంటున్నారు. ది స్ట్రీట్ చిల్డ్రన్ ఆఫ్ హైదరాబాద్. మొత్తం పార్కు అంతా అర్థగంటసేపు తిరిగి, అట్లాంటి పిల్లలు ఎంతమంది వుంటారా అని లెక్కపెట్టాను. యాభై పైగా తేలారు.

తల్లిదండ్రులు, ఇల్లులాంటి ఎటాచ్‌మెంటులేని వాళ్ళ జీవితం నాకో గొప్ప క్యూరియా సిటీ అయింది. శరీరాలు మురిగ్గా వున్నాయి. బట్టలు చిరిగిపోయి, మాసిపోయి బీదరికాన్ని చాటుతున్నాయి. దగ్గరకు వెళ్ళి, వాళ్ళతో మాట్లాడి, వాళ్ళతో కలిసిపోయి వాళ్ళ జీవితాల్ని గురించి వినాలని కోరిక కలిగింది. నా నాజూకు రూపం, ఖరీదైన బట్టలు నేనే వాళ్ళ మధ్య దిష్టిబొమ్మలా అనిపించాను. సాయంత్రానికి వాళ్ళలో ఇద్దరితో పరిచయం అయింది. వెంకటేషు, అర్జునరావు. ఒకరిది ఒంగోలు. ఇంకొకడిది వైజాగు. ఒకడికి తల్లీదండ్రీ లేరు. ఇంకోడు తండ్రి రాక్షస హింసకు తట్టుకోలేక పారిపోయి వచ్చాడు. ఇద్దరూ కృష్ణా ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో మధ్యాహ్నం దాకా షికారు చేసి భోగీలు ఊడ్చి పది దాకా సంపాదిస్తారట. అప్పుడప్పుడు బూట్‌పాలిష్, కార్లు తుడవటం లాంటివి చేస్తుంటారు. రూపాయి యిచ్చి పొద్దున్నే సులభ్ కాంప్లెక్స్‌లో స్నానం చేస్తారు. రాత్రికింకో రూపాయి పడేస్తే రైల్వే స్టేషన్‌లో పడుకోవడం కుదురుతుంది.

సెంటిమెంట్లు, భయాలు, దిగుళ్ళూ లేని స్వేచ్ఛా జీవితం వాళ్ళది. నాకు వాళ్ళను చూస్తే బోలెడంత ఆశ్చర్యం, జెలసీ కలిగాయి. రెండు వందల నిమిషాల పరిచయం, కబుర్లు

తరువాత ఎందుకో నాకు వాళ్ళతో వింత అనుబంధం, చనువు ఏర్పడ్డాయి అనిపించింది. "మా నాన్న జ్ఞాపకార్థం, ఇవాళ రాత్రికి మీ అందరికీ భోజనం నేను ఏర్పాటు చేయిస్తాను" అన్నాను అనాలోచితంగా. వాళ్ళు వింతగా చూసేరు. ఒకళ్ళిద్దరు కిసుక్కున నవ్వారు. వెంకటేష్ నిజమా అన్నట్టుగా చూశాడు. "ఎనిమిది గంటలకు వస్తాను. ఇక్కడే వుండండి. ఇంకా మీ ఫ్రెండ్స్‌ని కూడా పిలవండి!" అన్నాను. ఇంటికి డబ్బులకోసం వెడుతూ. వాళ్ళ ముఖాల్లో అపనమ్మకం.

రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు మొదలైంది మా విందు. నా స్కాలర్‌షిప్ డబ్బు కాకుండా, నాన్న అప్పుడప్పుడూ ఇచ్చిన డబ్బులు, అన్నీ కలిసి వెయ్యి దాకా పోగయ్యాయి. వెళ్ళిపోయిన వాళ్లు వెళ్లిపోగా, కొత్తవాళ్ళు కొంతమంది కలిసి నలభైమంది దాకా వున్నారు తింటే 'ఆల్ఫా'లో బిరియానే తినాలన్నారు. సరేనంటూ అందరం నంబరు 5 బస్సు ఎక్కాం. వెంకటేష్, ఇంకో ఇద్దరు కుర్రాళ్ళు 'ఆల్ఫా' కెళ్ళారు. బిరియానీ పొట్లాలు తేవడానికి. మిగిలిన వాళ్ళం పెరేడ్ గ్రౌండ్ దగ్గర దిగాము.

సన్నని వెలుగు తుంపరలా వుంది పైన వెన్నెల. విశాలమైన మైదానం. క్రమంగా మా మధ్యన అంతరం తరిగిపోయి స్నేహ వాతావరణం ఏర్పడింది. వస్తూ వస్తూ నా వెంట నాన్న ఫోటోలున్న ఆల్బమ్ తెచ్చాను. కనపడీ కనబడని ఆ వెలుతుర్లో వాళ్ళంతా ఉత్సాహంగా ఆ బొమ్మల్ని చూస్తున్నారు. ఒక వింత ఉద్వేగంతో ఆయన గురించిన కబుర్లు అన్నీ చెబుతున్నాను. మధ్య మధ్యలో వాళ్ళ అనుభవాల్ని వినిపిస్తూ, ఆ రాత్రివేళ మైదానం ఒక కథాసాగరంలా మారి పోయింది.

ఫుట్‌బాల్ ఆటలో నాన్న విజయాల్ని చెప్తుంటే వాళ్ళు అచ్చెరువైనారు. వాళ్ళలో కాస్త వయసున్న కుర్రవాడు ఆనందన్ "ఆయన పేరు నేను విన్నాను. చాలాయేళ్ల క్రితం నేషనల్ టీమ్‌లో వున్నారు కదా!" అన్నాడు. ఇంక నా ఆనందానికి హద్దుల్లేవు. పరవశ సముద్రం అయ్యాను. ఇంతలో 'ప్రకాష్‌గాడు వచ్చేలోపల మనం ఫుట్‌బాల్ ఆడుదాం రా!" అంటూ ఒక కుర్రాడు ప్రపోజ్ చేశాడు.

నిముషాల్లో అక్కడో కోర్టు తయారైంది. రెండు టీములుగా ఏర్పడ్డాము. ఇప్పుడే వస్తానంటూ వెళ్ళిన ఆనందన్ ఐదునిమిషాల్లో బాల్ పట్టుకొచ్చాడు. ఎక్కడిదని అడిగితే స్పోర్ట్స్ కౌన్సిల్ వాళ్ళ ఆఫీసువైపు చూపించి "ష్! గప్‌చుప్!" అంటూ తమాషాగా సైగ చేశాడు.

ఆవాల్టి ఫుట్‌బాల్ మ్యాచ్‌ని నేనెన్నటికీ మరిచిపోలేను. పైన వెన్నెల, ఆకాశం. అటూ ఇటూ దీపకాంతిలో మెరిసిపోయే నగరం, ప్రపంచమంతా అదృశ్యమై మేము మాత్రమే మిగిలి పోయినట్లుగా ఒక అసాధారణమైన క్రీడా సందర్భంగా మారిపోయాము. ఆనందన్ ఒక జట్టు. నాదొక జట్టు. బాగా లడ్డుగా వున్న కుర్రవాడు మా గోల్ కీపర్. వాడు బంతిపై అమాంతం పడిపోయి గోల్ చెయ్యనివ్వడంలేదు. ఫస్ట్‌హాఫ్ అయ్యేసరికి ఎవరికీ గోల్ కాలేదు. రెండో హాఫ్‌లో నేను ఫార్‌వర్డ్ పొజిషన్‌కి వెళ్ళి ఒక పంచ్ ఇచ్చాను. వాళ్ళ గోల్‌కీపర్ తలపై నుండి అది గోల్‌లో కెళ్ళింది. మా జట్టు వాళ్ళంతా నన్ను భుజాలపై కెత్తుకొని ఊరేగించారు. రాత్రి పది దాకా ఆ అరుపులు, కేకల క్రీడోద్వేగం. ఒక విశృంఖలమైన మహానదిలా మైదానమంతా ప్రవహించాము.

బిరియానీ తినడానికి ముందు వాళ్ళలోంచి ఒక కుర్రవాడు లేచి "ఒరే! నాకు మంత్రాలు

వచ్చురా!" అంటూ, మా నాన్న పేరుని అర్థంకాని మంత్రంతో జపించి "ఆయన ఆత్మకేం ఢోకా లేదు ఫో!" అంటూ రెండు మూడు బిరియానీ ముద్దల్ని దూరంగా గట్టుపై పెట్టాడు. మరపురాని విందు అది. స్పోర్ట్ కౌన్సిల్ ఆఫీసు పక్కనున్న పైపులో నుంచి నీళ్ళు తాగి మళ్ళీ అందరం మైదానంలోకి వచ్చాము. కాసేపటికి అక్కడో సంగీత సభ ప్రత్యక్షమైంది. ఒకడో పాటతో, ఇంకొకడో సినిమా డైలాగులతో, ఒకడు నాటక పద్యాలతో, ఇంకొకడు ప్రభుదేవా డాన్సులతో, ఆపైన శ్రోతల అరుపులు, కేకలతో అక్కడో స్వప్న కోలాహలం ప్రత్యక్షమైంది.

డమడమ శబ్దం చేసుకుంటూ రెండు జీపులు మైదానం దగ్గరకు వచ్చి ఆగిపోయాయి. వెంకటేష్ ముందుగా పసిగట్టాడు. "పోలీసులురా! పరిగెత్తండ్రా!" అంటూ అరుస్తూ పరుగు లంకించుకున్నాడు. మెరుపు వేగంతో వాడు మరోవైపు రోడ్డులో మాయమయ్యాడు. కానీ, చాలామంది పోలీసులకు దొరికి పోయారు. పెట్రోలింగ్ జీపులవి. కొద్దిగా చిన్న చితక వయసువున్న వాళ్ళను వదిలేసి, ఏపుగా పెద్దవాళ్ళలా కనిపిస్తున్న పాతికమందిని వ్యాన్లలోకి ఎక్కించారు. అందరికీ ఇది అలవాటైన ప్రహసనంలా వుంది. అన్నీ దొంగపేర్లే చెప్పారు. కంగారులో నేను నా అసలు పేరు, అమ్మ పేరు అడ్రసు చెప్పాను. పరిశీలనగా నా ముఖంలోకి చూశాడు ఇన్స్పెక్టర్.

ఆవిడొస్తుందేమో అని భయపడ్డాను. సీరియస్ లుక్, సుదీర్ఘమైన కొటేషన్ వాటిని తలచుకొని కొద్దిగా దిగులు పడ్డాను. కానీ ఆమె రాలేదు. పది గంటలకు మమ్మల్ని కోర్టుకు తీసుకెళ్ళాడు ఇన్స్పెక్టర్. నాలుగు గంటలపాటు కోర్టు ఆవరణలో నిలబడే శిక్ష వేశాడు జడ్జి. కోర్టు ఆవరణలో నిలబడి వుండగా ప్రత్యక్షమైంది మాలతి మేడమ్(మా అమ్మ).

కోర్టు ఆవరణలో వున్న బడ్డీ కొట్టువాణ్ణి పిలిచి మా పాతిక మందికి టిఫిన్, కాఫీ ఏర్పాటు చేసింది. తన ముఖం మరీ సీరియస్‌గా లేదు. కానీ ఆ ముఖంపై గొప్ప అపనమ్మకం నాకు. క్షణాల్లో ఫెళఫెళా రావాల ప్రళయంగా మారగలదా ముఖం.

మూడు గంటలకు మా శిక్షాకాలం అయిపోయింది. వెళ్ళిపోవచ్చు అన్నాడు ఇన్స్పెక్టర్. మిగిలిన నేస్తాలకు కళ్ళతో గుడ్‌బై చెప్పి ఆమె వెంట బయల్దేరాను. ఎప్పుడా ఎప్పుడా అని ఎదురు చూసిన తుఫాను రానేలేదు. రాత్రి పడుకునేటప్పుడు మాత్రం "నాతో కలిసి వుండటం ఇష్టం లేకపోతే చెప్పు హాస్టల్‌లో చేర్పిస్తాను. నేను మీ నాన్నలా ఎప్పటికీ వుండలేను. ఒకొళ్ళకొకళ్ళు అట్లా అల్లుకుపోవటాలు, ప్రపంచపు బాధలు, దు:ఖాలతో మనకేం సంబంధం లేనట్లు, కేవలం మనమే అన్నట్లుగా వుండటము నాకు సాధ్యం కాదు. హఠాత్తుగా ఒక కల్పనామూర్తిగా మారిపోయి, రొమాంటిక్‌గా నిన్ను లాలించటాలూ, బుజ్జగించటాలు నేను చెయ్యలేను" అంటూ ఓ పెద్ద లెక్చరిచ్చింది.

హఠాత్తుగా ఒక శూన్యంలా మారిపోయి, జ్ఞాపకాలన్నీ వొలిచేసుకొని, నగ్నంగా, అశక్తంగా దేని కోసమో వెతుకుతున్నట్టుగా మారిపోవటం అలవాటయ్యింది నా మనసుకు. ఎంత ప్రయత్నించినా ఈ దైన్యంలోంచి వెనక్కు రాలేకపోతున్నాను. నెలరోజుల్లో అంతా సర్దుకుంటుంది. ఆయన జ్ఞాపకం క్రమంగా మరుగై, మరో కొత్త అనుభూతి పొగుపడుతుంది అనుకున్నాను. అట్లా జగరలేదు. లోపల శవం కుళ్ళుతూనే వుంది. క్లాసులో కూర్చోబుద్ధి పుట్టటం లేదు. క్లాసు మధ్యలో బయటకు వచ్చేయటం, తీరా బయటకు వస్తే, కాలేజంతా, గువ్వపిట్టల్ని లోపల

ఇముడ్చుకున్న పంజరంలా, నేనొక్కణ్ణే పంజరానికి ఈవల వున్నట్లు, ఆ నిర్మానుష్యం నాకు నచ్చేది కాదు. జనంతో, వాహనాలతో హడావుడిగా వుండే రోడ్లు బాగున్నట్లు అనిపించేవి. అట్లా రోడ్లపై నడుస్తుంటే ఆ ప్రవాహంలో నా అస్తిత్వం కలిసిపోయి కొంతమేరకు ఓదార్పు కలిగేది. ఆబిడ్స్ సెంటర్‌లో ఆగి పేవ్‌మెంటుపై పరిచిన పుస్తకాల దగ్గర చాలాసేపు గడుపుతాను. పుస్తకాలు తిరగేస్తుంటే ఎక్కడో ఒక మూలన ఆవిడ రాసిన పుస్తకం కనిపిస్తుంది. అంతటితో ఆ కాస్త కాలక్షేపం ముగుస్తుంది. ఒక ఆలోచన, వ్యధ వెంట తరుముతుంది. మా ఇద్దరి మధ్య నున్న అనుబంధం పేరేమిటి? అనే ప్రశ్న? పుడుతుంది. అందరూ ఎంతగానో గ్లోరిఫై చేసే అమ్మతనం, అమ్మ ప్రేమ నా విషయంలో ఎందుకు చేదుపాటలా అయిపోయింది అనే ప్రశ్న దిగులు దిగులుగా పుడుతుంది. "ఇంకా అమ్మ ప్రేమ, నాన్న ప్రేమ, వంకాయ్! ఏమిట్రా యిది. కొద్దిగా ఎర్రగా, బుర్రగా వుండే పిల్లనొకదాన్ని చూసి దాన్తో సెటప్ చేసుకో!" క్లాసుమేటు సత్యం రోజూ విసుక్కుంటూ వుంటాడు. "ఈ రాజ్‌కపూర్ గెటప్‌లు, అక్కినేని మార్కు బాధే సౌఖ్యమనే భావనల కాలం గడిచిపోయింది. పబ్‌లు, డేటింగ్‌ల కాలం వచ్చింది. అరె భాయి! జర దేఖే ఛలో!" అంటూ వాడు జ్ఞానబోధ చేస్తాడు. "ఓ రెండొందలు తీసుకురా! పబ్‌కి వెళదాం!' 'అంటూ చాలారోజులు పోరేవాడు. ఎందుకో ధైర్యం చెయ్యలేకపొయ్యాను. నిన్న మొన్నటివరకు సారా వ్యతిరేక ఉద్యమం తాలూకు మీటింగులన్నీ మా యింట్లోనే జరిగేవి. ఆ కరపత్రాలు, బ్యానర్లు మా యింట్లోనే తయారయేవి. ఆ యింట్లో మనిషిగా నాకో మోరల్ రెస్పాన్స్‌బులిటీ వుందనిపించేది. ఆబిడ్స్ నుంచి అట్లాగే నడుచుకుంటూ నాంపల్లివైపు వస్తాను. ఏ ఇరానీ హోటల్లోనో దూరతాను. వేడి వేడి టీ పొగల మధ్య హోటల్లోకి వచ్చే గుంపును ఎంజాయ్ చేస్తాను. ఆ ఉర్దూ పదాలు, వాటిని పలికే గొంతుల్లోని మొరటుదనం నాకెంతో బాగుంటుంది. చిన్న చిన్న కుర్రవాళ్ళు బల్లలు తుడుస్తూ, టీ కప్పులు తీస్తూ, వాళ్ళలో నా పోలికలు వెతుక్కుంటాను. వాళ్ళ కళ్ళలో దిగులు కథలు కదలాడతాయి. రెండు మూడు టీలు తాగి, ఎవరో అజ్ఞాన మిత్రుడికోసం ఎదురు చూస్తున్నట్టుగా రెండు గంటలు గడిపి, ఉర్దూ పదాల, టీ వాసనల చిత్తడిలోంచి బయటపడి మళ్ళీ రోడ్డుపైన ప్రయాణం చేస్తాను. పబ్లిక్ గార్డెన్స్‌లో ఆవేళ్టి వెన్నెల విందు స్నేహితులెవరైనా కనిపిస్తారేమో అని వెతుకుతాను. అన్నీ కొత్త ముఖాలే. అప్పటికి సాయంత్రం అయిదు అవుతుంది. ఇంటివైపు వెళ్ళే బస్సును పట్టుకుని ఆవేళ్టికి యాత్రని ముగిస్తాను.

చూస్తుండగానే క్లాసులు ఎగ్గొట్టడం, ఇట్లా రోడ్ల వెంట తిరగటం నాకో వ్యసనంలా మారింది. అటెండెన్సు రిజిష్టరులో నా పేరు ఎదురుగా అన్నీ ఇంటూ మార్కులే. ఒకరోజు నాన్నకి తెలిసిన ఒక లెక్చరర్ క్లాసులో నన్ను నిలవేశాడు. ఇదేమిటి ఇన్ని ఇంటూ మార్కులని. "నాకు వంట్లో బాగుండటంలేదు. ఫిట్స్ వస్తున్నాయి. డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళాల్సి వస్తోంది". తటాలున నా నోటి వెంట అబద్ధం వచ్చింది. వెనుక నుండి సత్యంగాడు కిసుక్కున నవ్వాడు. ఆ నవ్వు నిప్పురవ్వలా క్లాసంతా పాకింది. ఆయనకు అర్థమైనట్లుంది. నేను మాత్రం బింకంగా వున్నాను. నిజంగా నిఝం అన్నట్టు పెట్టేను నా ముఖం.

సాయంకాలానికి ఆ మనిషి ఇంట్లో ప్రత్యక్షమయ్యాడు. మాలతి మేడమ్‌కు సానుభూతితో పాటు నా ప్రోగ్రెస్ షీటు కూడా అందించాడు. "పిల్లవాడికి ఆరోగ్యం బాగులేక

పోవడం నిజమేనా?'' అని అడిగాడు. ''ఈ వయసులో ఫిట్స్ ఏమిటి?'' అన్నాడు. ఆమె ఒక విస్ఫోటనమై నాపై విరుచుకు పడుతుందేమో అని భయపడ్డాను.

విస్ఫోటనం జరుగలేదు. దిగులు మిళితమైన మృదు స్వరం బయటకు వచ్చింది. ''వాడికి ఆరోగ్యం బాగాలేకపోవడం నిజం. ఫిట్స్ కాదుకానీ వాడి మనసుకు జబ్బు చేసింది. ఇంగ్లీషులో 'గ్రీఫ్' అంటామే అది వాడి జబ్బు. వాళ్ళ నాన్న మరణం వాణ్ణి కుదిపివేసింది. దు:ఖానికి మందు దు:ఖ పడనివ్వడమే అని నేనూ వాణ్ణి డిస్టర్బ్ చేయడం లేదు. క్రమంగా వాడే కోలుకుంటాడు. మళ్ళీ జీవితంలోకి వస్తాడు'' ప్రవక్త కంఠస్వరంతో ఆమె చెబుతూ వుంటే అది వ్యంగ్యమో, నిజమో కాసేపు అర్థం కాలేదు.

గత పదహారు 'జనవరి ఎనిమిది'లకు ఈసారి 'జనవరి ఎనిమిదికీ పోలికే లేదు. జనవరి ఎనిమిది నాన్న బర్త్‌డే. నాలుగింటికే లేచి హేపీ బర్త్‌డే ముగ్గు వేయించి, ఇంటి ముందున్న జామి చెట్టు గుబుర్లలో పూలపొట్లం వేలాడదీసి పేపర్ చదువుకుంటూ కాఫీ సిప్ చేస్తూ ఆయన ముంగిట్లోకి వచ్చి బర్త్‌డే ముగ్గు చూసి అచ్చెరువొందుతున్న క్షణాల్లోనే చెట్టుపై నుండి జలజలా పూలు రాలి, టేప్ రికార్డర్‌లోంచి వేణుగాన జలపాతం జాలు వారుతుండగా 'హేపీ బర్త్ డే డాడీ!' అంటూ ఆయనను అభినందించే ఆ జనవరి ఎనిమిది మరింకెప్పటికీ రాదు.

ఇవాళా నాలుగింటికే లేచాను. వాకిట్లో కూలబడ్డాను. ఆకాశంలో చందమామ లేదు. నక్షత్రాలు లేవు. చలి, చీకటి, గేటు కవతల దెయ్యపు కన్నులా ట్యూబులైటు, మెల్లగా రగులుకుంటున్న శబ్దాలు, దగ్గుతూ, మూలుగుతూ వణుకుతూ పనులకు వెళ్ళేవాళ్ళు, అంత చలిలో 'ఛాయ్! ఛాయ్!' అనుకుంటూ వెళ్ళే ముసలి టీవాలా. వాణ్ణి పిలిచి కప్పుడు టీ అందుకున్నాను. సువాసనా, రుచి కోల్పోయిన వేడి పదార్థం. రెండు పాలపాకెట్లను మెట్లపై విడిచి వెళ్ళేడు పాలతాత. పట్‌మంటూ లోపలికి చుట్ట చుట్టిన పేపర్‌ను విసిరాడు పేపర్ బాయ్. తల పై నుండి భుజాలదాకా ఒక పాత చీర చుట్టుకుని వచ్చింది పనిమనిషి, పేపర్ నా వైపుకు విసిరి చీపురుతో పరపరమంటూ ఊడవడం మొదలుపెట్టింది. ''ముగ్గులు, అలంకరణలు లాంటివేమీ వద్దు ఇవాళ'' అన్నాను హఠాత్తుగా. క్షణంపాటు నావైపు జాలిగా చూసి మళ్ళీ తన ఊడ్చే కార్యక్రమంలోకి వెళ్ళిపోయింది. పేపరు చేతిలోకి తీసుకుని విప్పి, అట్లా హెడ్‌లైన్స్ చూస్తుండగా, మొదటిపేజీలో ఒక మూలన ఆమె ఫోటో కనిపించి షాక్ తిన్నాను. సుప్రసిద్ధ నవలా రచయిత్రి, కవయిత్రి మాలతికి సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు అంటూ వార్త. ఆ వార్తకు ఎలా స్పందించాలో అర్థం కాలేదు. పేపరునలా ముందుగదిలోకి విసిరి, చాప, దిండు తీసుకుని మేడపైకి వెళ్ళాను. నిద్రో, మగతో, దిగులో, నీరసమో తెలియనట్లుగా అట్లాగే పడుకున్నాను. ఉదయం ఎనిమిది గంటలదాకా.

పూలహారాలు, ఫోటో ఫ్లాష్‌లు, ఒకటొకటిగా పేర్చుకుపోతున్న జ్ఞాపకాల చప్పుళ్ళు, కబుర్లు, వాటిని చీల్చుకుంటూ ఒక్కసారిగా హహ్హాహ్హా అంటూ నవ్వులు - ఆ కోలాహలం విసుగ్గా, అనీజీగా అనిపించింది. ఇంట్లోకి వెళ్ళకుండా మాసినబట్టలతో అట్లాగే రోడ్డుపైకి వెళ్ళాను. వీధి కుళాయి దగ్గర ఆగి, కొద్దిగా నీళ్ళు ముఖంపై చల్లుకుని, చెదిరిన జుట్టును దువ్వుకొని నంబరు ఏడు బస్సు ఎక్కి మోండా మార్కెట్ వైపు వెళ్ళాను. మల్లెలు, సన్నజాజులు కనకాంబరాలు, చేమంతులు, గులాబీలు, ఒక్కో రకానివి ఒక దండ చేయించి హారాలన్నీ కారీ

బాగ్‌లో వేసుకుని 'సిమెట్రీ' వైపుకు వెళ్ళాను. ఆ పూలహారాలన్నీ సమాధిపై కప్పి ఒక దుఃఖపు పొంగు బయటకు ఎగిసి రాగా పెనురోదనగా మారిపోయి అట్లా ఎన్ని గంటలసేపు గడిపానో నాకే తెలియదు.

మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకు ఇంటికి చేరాను. ఆమె లేదు. తలుపు తెరిస్తే ఘాటయిన పరిమళమేదో గుప్పుమంది. పూలదండల పరిమళం. బహుశా పొగడ్తల పరిమళం, అతిశయపు పరిమళం కూడా అయ్యుంటుంది. టేబుల్‌పై మెసేజ్ "సాయంత్రం ఆరుగంటలకు రెడ్ క్రాస్ సొసైటీ ఆడిటోరియంకు రాకూడదూ!" అని.

"వెళ్ళకూడదు! వెళ్ళకూడదు గాక వెళ్ళకూడదు!" అని తీర్మానించుకొన్నాను. ఇల్లంతా ఇట్లా పండుగ వాతావరణంతో వుండటము కూడా నాకు ఇష్టంగా లేదు. ఆ పూలహారాలు, బొకేలు, గ్రీటింగులు అన్నింటినీ ఒక దుప్పటిలో మూటకట్టి స్టోర్ రూములో విసిరివేశాను. అవన్నీ తీసివేసినా పరిమళం మాత్రం వదిలిపోలేదు. రెండు చెంబులు నీళ్ళు తాగి, నా గదిలోకి వెళ్ళి తలుపు మూసుకున్నాను.

రాత్రి పదిగంటలవేళ ఇంట్లో మళ్ళీ శబ్దాలు రాజుకున్నాయి. కార్లు వెళ్ళిపోతున్న చప్పుళ్ళు. వీడ్కోల చప్పుళ్ళు. ఇల్లంతా కలదిరుగుతున్న ఆమె పాదాల చప్పుడు. గాలిలో మళ్ళీ పరిమళాలు విప్పుకొన్నాయి. ఆ పరిమళంలోంచి ఉల్లాసం, ఆనందం వెల్లివిరిసి ఇల్లంతా పాకినట్లనిపించింది. నాకు అసహ్యంగా, భరింపరానిదిగా తోచిందా వాతావరణం.

మృదువైన తన పాదాల చప్పుళ్ళు, నా మంచం దగ్గరగా వినిపించాయి. మెలకువగా వున్నా నిద్ర నటిస్తున్నాను. నా నుదుటిపై చెయ్యివేసి, జ్వరం లాంటిదేమీ లేదని నిర్ధారించుకుని, పలచటి దుప్పటిని నాపై కప్పి - ఒక నిముషం పాటు అక్కడ నిశ్శబ్దం. ఆ నిశ్శబ్దపు క్షణాల్లో ఆమె ముఖంలో ఏయే భావాలు కదలాడి వుంటాయో అని ఆలోచించుకుంటూ అట్లాగే నిద్రలోకి జారిపోయాను.

ఆరు గంటల ఉదయం. ఆకలి ఆకలిగా, నీరసంగా వున్నాను. నిన్నంతా తిండిలేదు. ఆమెను లేపి కాఫీ అయినా ఇవ్వమని అడుగుదామనిపించింది. బహుశా సన్మానం తాలూకు సుఖనిద్రలో వుండి వుంటుంది. డిస్టర్బ్ చెయ్యడం ఎందుకు, నేనే చేసుకుంటే పోలా అనిపించింది. బయట వరండాలో పాలపాకెట్టు, పక్కనే పేపరు పడివున్నాయి. పాలపేకట్టు అందుకుంటూనే, అట్లాగే పేపరు చేతిలోకి తీసుకొన్నాను.

మొదటిపేజీలో వార్త చూసి షాక్ అయ్యాను. సుప్రసిద్ధ రచయిత్రి మాలతికి తీవ్రమైన గాయాలు. అశ్లీల సాహిత్యానికి వ్యతిరేకంగా జరుపుతున్న ఊరేగింపుపై పోలీసుల లాఠీ ఛార్జీ. గుండెల్లో ఏదో కలుక్కుమన్నట్లనిపించింది. పక్కనే మరో వార్త. 'హైదరాబాద్ స్ట్రీట్ చిల్డ్రన్‌కు రచయిత్రి మాలతి కానుక' "చనిపోయిన తన భర్త జ్ఞాపకార్థం రాజశేఖర్ మెమోరియల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఫర్ స్ట్రీట్ చిల్డ్రన్ అనే సంస్థను రెడ్‌క్రాస్ సంస్థ సహకారంతో ఏర్పాటు చేశారు రచయిత్రి మాలతి. సాహిత్య అకాడమీ బహుమతి మొత్తంతోపాటు తన రచనలపై వచ్చే రాయల్టీని కూడా ఈ సంస్థకే వినియోగించనున్నట్టు...."

పేపరును అట్లాగే విసిరేసి ఆత్రుతతో ఆమె గదిలోకి వెళ్ళాను. నిద్రలో వున్నట్లు వుంది. తలపై పెద్ద బాండేజి. చేతికి కూడా కట్టు వుంది. మంచంపై ఒక మూలకు వత్తిగిలి, పసిపాపలా

ముడుచుకుని పడుకొంది. అలలా ఒక దు:ఖపు పొంగు నన్ను చుట్టుముట్టింది. రాత్రంతా ఈ దెబ్బల బాధతో ఒక్కతే మూలుగుతూ అట్లాగే గడిపి వుంటుంది. ఒక కప్పు కాఫీ, చిన్న సపర్య, కనీసం రవంత సానుభూతీ - ఏదీ చెయ్యలేకపోయానే? ప్రపంచపు దు:ఖమంతా తమ దు:ఖమను కొని, ఇట్లా దెబ్బలు తిని, జైళ్ళలో పడి, ఆఖరికి ప్రాణాలు కూడా పోగొట్టుకునే త్యాగమూర్తుల కోవలోకి చెందిన మాలతీ మేడమ్! ఇవాళ ఎందుకో నీ దగ్గరకు చేరి, నీ స్పర్శలో కలిసిపోయి, సినిమాటిక్‌గా నిన్ను అమ్మా అని పిలిచి, డామిట్! నా కళ్ళనిండా యిట్లా నీళ్ళు సుడులు తిరుగుతుండటమేమిటి? ఈ కళ్ళనీళ్ళు కార్చడాలు, అవీ ఆమెకు బొత్తిగా ఇష్టం వుండదు. కళ్ళు తుడుచుకొని, వంటగదిలోకి వెళ్ళి హడావుడిగా కాఫీ చేసుకుని, కాఫీ కప్పుతో సహా ఆమె గదిలోకి వెళ్ళాను. అప్పుడే నిద్రలేచిన ఆమె నావైపు ఆశ్చర్యంగా, అపనమ్మకంగా చూస్తోంది.

ఆంధ్రజ్యోతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక